Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
YVES BOT
6 päivänä syyskuuta 2012 [1]

Asia C-456/11

Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts,Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG jaKrones AG
vastaan
Samskip GmbH

(Landgericht Bremenin (Saksa) esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano — Asetus N:o 44/2001 — Käsite ”tuomio” — Päätös, jossa jäsenvaltion tuomioistuin toteaa, ettei sillä ole toimivaltaa — Päätös, joka perustuu sellaisen lausekkeen pätevyyttä ja ulottuvuutta koskevaan toteamukseen, jolla annetaan toimivalta Islannin tuomioistuimille — Vaikutukset — Vaikutusten ulottuvuus

1. Sitooko päätös, jonka määräysosassa jäsenvaltion tuomioistuin toteaa, että se ”ei ole toimivaltainen tuomioistuin”, sen jälkeen, kun se on todennut päätöksen perusteluissa, että lauseke, jolla toimivalta annetaan jonkin kolmannen valtion tuomioistuimelle, on pätevä, jonkin toisen jäsenvaltion samaa vaatimusta käsittelevää tuomioistuinta siten, että myös sen on todettava, että se ei ole toimivaltainen?

2. Tämä on lähinnä kysymys, jonka Landgericht Bremen (Saksa) on esittänyt oikeudenkäynnissä, jonka Krones AG ja sen vakuutusyhtiöt ovat panneet vireille Samskip GmbH:tä vastaan saadakseen korvausta vahingosta, jonka ne väittävät syntyneen tavaroiden kuljetuksen yhteydessä.

3. Unionin tuomioistuinta pyydetään tällä kysymyksellä tulkitsemaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 [2] 32 artiklaa, joka koskee asetuksessa N:o 44/2001 tarkoitetun käsitteen ”tuomio” määritelmää, ja 33 artiklaa, joka koskee periaatetta, jonka mukaan kaikki jossain jäsenvaltiossa annetut ”tuomiot” on tunnustettava ilman eri menettelyä.

I Asiaa koskeva lainsäädäntö

4. Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 2, 6, 15 ja 16 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”(2) Eräät tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden tunnustamista koskevien kansallisten sääntöjen väliset erot vaikeuttavat sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa. Säännökset, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa tuomioistuimen toimivaltaa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.
2 — EYVL 2001 L 12, s. 1.

koskevat säännöt ja yksinkertaistaa muodollisuudet, jotta niissä jäsenvaltioissa annetut tuomiot, joita tämä asetus sitoo, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin, ovat välttämättömiä.

– –

(6) Siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vapaan liikkuvuuden tavoitteen saavuttamiseksi on tarpeellista ja asianmukaista, että tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevista säännöistä säädetään velvoittavalla yhteisön säädöksellä, jota sovelletaan sellaisenaan.

– –

(15) Lainkäytön yhdenmukaisuus edellyttää, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin ja on varmistettava, ettei kahdessa jäsenvaltiossa anneta keskenään ristiriitaisia tuomioita. Olisi säädettävä selkeästä ja tehokkaasta järjestelmästä vireilläolon ja yhdessä käsiteltävien kanteiden ratkaisemiseksi sekä vireilletuloajankohdan määrittämisessä esiintyvien kansallisten erojen välttämiseksi. Kyseinen päivämäärä olisi tämän asetuksen soveltamiseksi määritettävä itsenäisesti.

(16) Keskinäinen luottamus lainkäyttöön edellyttää, että jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan ilman erityistä menettelyä paitsi, jos riidan kohteena on kysymys tuomion tunnustamisesta.”

5. Asetuksen N:o 44/2001 32 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tuomiolla tarkoitetaan tässä asetuksessa jokaista jäsenvaltion tuomioistuimen ratkaisua riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi, samoin kuin tuomioistuimen virkamiehen oikeudenkäyntikuluja koskevaa päätöstä.”

6. Saman asetuksen 33 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.

2. Jos kysymys tuomion tunnustamisesta sellaisenaan on riidan kohteena, voi jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, pyytää tämän luvun 2 ja 3 jaksossa tarkoitetussa menettelyssä vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava.

3. Jos tuomioon vedotaan jäsenvaltiossa vireillä olevassa asiassa ja tuon asian ratkaisu riippuu siitä, onko tuomio tunnustettava, on asiaa käsittelevä tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan tunnustamista koskevan kysymyksen.”

7. Asetuksen 34 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tuomiota ei tunnusteta, jos

1) tunnustaminen on selkeästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), missä tunnustamista pyydetään;

2) tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin ja siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä;

3) tuomio on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välillä siinä jäsenvaltiossa, missä tunnustamista pyydetään;

4) tuomio on ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa samaa asiaa koskevan ja samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa ja viimeksi mainittu tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä jäsenvaltiossa, missä tunnustamista pyydetään."

8. Asetuksen N:o 44/2001 35 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuomiota ei tunnusteta myöskään silloin, kun II luvun 3, 4 ja 6 jakson säännöksiä ei ole noudatettu, eikä 72 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa.

2. Sen valtion tuomioistuin tai viranomainen, missä tunnustamista pyydetään, on tutkiessaan, onko olemassa jokin edellä olevassa kohdassa tarkoitettu toimivaltaperuste, sidottu niihin tosiseikkoihin, joihin tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on perustanut toimivaltansa.

3. Jollei 1 kohdan säännöksistä muuta johdu, tuomiojäsenvaltion tuomioistuinten toimivaltaa ei saa tutkia; tuomioistuimen toimivaltaa koskevat säännökset eivät kuulu 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin oikeusjärjestyksen perusteisiin."

II Pääasian oikeudenkäynti

9. Saksalainen yhtiö Krones AG, jonka kuljetusvakuutusyhtiöinä ovat Gothaer Allgemeine Versicherung AG, ERGO Versicherung AG, Versicherungskammer Bayern-Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts ja Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG[3] ja joka oli myynyt eräälle meksikolaiselle yritykselle panimolaitteiston, antoi Samskip GmbH:lle, joka on Islannissa perustetun ja Rotterdamiin (Alankomaat) sijoittautuneen kuljetus- ja logistiikka-alan yhtiön Samskip Holding BV:n tytäryhtiö, tehtäväksi suunnitella ja toteuttaa tämän laitteiston kuljetuksen Belgiasta Meksikoon sellaisen konossementin perusteella, joka sisälsi lausekkeen, jolla toimivalta annettiin Islannin tuomioistuimille.

10. Vastaanottaja ja Gothaer ym. väittivät lastin vahingoittuneen kuljetuksen aikana ja haastoivat 30.8.2007 Samskip GmbH:n vastaamaan Belgian tuomioistuimissa.

11. Cour d'appel d'Anvers (Belgia) totesi 5.10.2009 muutoksenhausta antamassaan kumoamistuomiossa, että sillä "ei ole toimivaltaa", todettuaan tuomion perusteluissa, että konossementin lauseke, jolla toimivalta annettiin Islannin tuomioistuimille, oli pätevä ja että vaikka Gothaer ym. saattoivat toimia Krones AG:n sijaantulijoina, tämä lauseke sitoi näitä yhtiöitä.

12. Koska Krones AG ja Gothaer ym. olivat nostaneet syyskuussa 2010 uuden vahingonkorvauskanteen Saksan tuomioistuimissa, Landgericht Bremen pohti Belgiassa tehdyn päätöksen oikeudellisia vaikutuksia ja päätti 25.8.2011 tekemällään välipäätöksellä lykätä asian käsittelyä.

3 — Jäljempänä Gothaer ym.

III Ennakkoratkaisukysymykset

13. Landgericht Bremen on esittänyt unionin tuomioistuimelle seuraavat kolme ennakkoratkaisukysymystä:

”1) Onko asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa tulkittava siten, että ’tuomion’ käsitteen alaan kuuluvat lähtökohtaisesti myös päätökset, jotka koskevat vain sen vahvistamista, että prosessuaaliset tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät täyty (Prozessurteil, tutkimisedellytysten täyttymisestä tehty päätös)?

2) Onko asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa tulkittava siten, että ’tuomion’ käsitteen alaan kuuluu myös asian käsittelyn oikeusasteessa päättävä ratkaisu, jossa todetaan oikeuspaikkalausekkeen perusteella, että kansainvälistä toimivaltaa ei ole?

3) Onko asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa tulkittava vaikutusten laajentamisen periaatetta koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön (asia 145/86, tuomio 4.2.1988) perusteella siten, että kunkin jäsenvaltion on tunnustettava toisen jäsenvaltion tuomioistuimen tekemä ratkaisu asianosaisten välisen oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä, kun ensimmäisessä tuomioistuimessa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan oikeuspaikkalausekkeen pätevyyttä koskeva toteamus on saanut lainvoiman, ja myös silloin, kun ratkaisu on osa tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtyä päätöstä, jolla kanne jätetään tutkimatta?”

IV Oikeudellinen arviointi

A *Alustavia huomautuksia*

1. Tutkittavaksi ottaminen ja ennakkoratkaisukysymysten ulottuvuus

14. Kysymysten ulottuvuuden täsmentämiseksi on korostettava, että pääasian riita liittyy oikeudenkäyntiin, joka koskee sellaisen päätöksen liitännäistä tunnustamista, jossa Cour d’appel d’Anvers on todennut, että sillä ”ei ole toimivaltaa”. Vaikka tätä päätöstä kutsutaan Landgericht Bremenin mukaan Saksan oikeudessa nimellä ”Prozessurteil” (tutkimisedellytysten täyttymisestä tehty päätös), ensimmäinen kysymys, joka koskee kaikkia päätöksiä, ”jotka koskevat vain sen vahvistamista, että prosessuaaliset tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät täyty”, on liian laaja.

15. Katson Krones AG:n ja Gothaer ym:n tavoin, että unionin tuomioistuimen vastaus on rajattava siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen pääasian riidan ratkaisemiseksi.

16. Samoin ehdotan, että kaksi ensimmäistä kysymystä tutkitaan yhdessä ja muotoillaan uudelleen. Kansallinen tuomioistuin pyrkii näet näillä kahdella kysymyksellä lähinnä selvittämään, käsittääkö asetuksen N:o 44/2001 32 artiklan käsite ”tuomio” päätöksen, jossa jäsenvaltion tuomioistuin toteaa oikeuspaikkalausekkeen perusteella, että sillä ei ole toimivaltaa, vaikka jäsenvaltion, missä tunnustamista pyydetään, oikeudessa pidettäisiin tätä päätöstä ”tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtynä päätöksenä”.

17. Kolmannen kysymyksen osalta on korostettava, että ilmaisu ”toteamus on saanut lainvoiman” on moniselitteinen. Vaikka tämä ilmaisu näyttäisi viittaavan siihen, että muutoksenhakukeinot on käytetty loppuun, välipäätöksestä ilmenee, että Landgericht Bremenin epäilyt perustuvat todellisuudessa siihen, että riidanalainen toteamus, joka liittyy islantilaisten tuomioistuinten toimivaltaan oikeuspaikkalausekkeen perusteella, sisältyy päätöksen perusteluihin eikä sen määräysosaan.

18. Katson näin ollen, että kolmas kysymys on ymmärrettävä seuraavasti. Jos kahteen ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, on määritettävä, onko asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa tulkittava siten, että tuomioistuinta, jossa vaaditaan sellaisen päätöksen tunnustamista, jossa jonkin toisen jäsenvaltion tuomioistuin on todennut oikeuspaikkalausekkeen perusteella, että sillä ei ole toimivaltaa, sitoo tämän päätöksen perusteluihin sisältyvä toteamus lausekkeen pätevyydestä ja ulottuvuudesta.

2. Sveitsin valaliiton huomautusten huomioon ottaminen

19. Sveitsin valaliitto on sopimuspuolena tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla tehdyssä, Luganossa 30.10.2007 allekirjoitetussa yleissopimuksessa.[4] Luganon yleissopimuksessa, ns. rinnakkaisyleissopimuksessa, laajennetaan lähes kaikki asetuksen N:o 44/2001 säännökset koskemaan Tanskan kuningaskuntaa, Islannin tasavaltaa, Norjan kuningaskuntaa ja Sveitsin valaliittoa, erityisesti säännökset jotka liittyvät sellaisen tuomion käsitteen määritelmään, joka voidaan tunnustaa, ja tunnustamista koskeviin yksityiskohtaisiin sääntöihin. Tulkinta, jonka unionin tuomioistuin antaa tämän asetuksen 32 ja 33 artiklasta, otetaan siten huomioon tulkittaessa Luganon yleissopimuksen vastaavia artikloja.

20. Luganon yleissopimuksen 64 artiklan 1 kappaleen ja yleissopimuksen yhdenmukaisesta tulkinnasta ja pysyvästä komiteasta tehdyn pöytäkirjan N:o 2 2 artiklan mukaan Sveitsin valaliitto voi esittää unionin tuomioistuimelle Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan mukaisessa menettelyssä huomautuksia nyt käsiteltävän asetuksen N:o 44/2001 tulkintaa koskevan ennakkoratkaisuasian yhteydessä.

B *Ensimmäinen ja toinen kysymys*

21. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee kahdella ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, käsittääkö asetuksen N:o 44/2001 32 artiklan käsite ”tuomio” päätöksen, jossa jäsenvaltion tuomioistuin toteaa oikeuspaikkalausekkeen perusteella, ettei sillä ole toimivaltaa, vaikka tätä päätöstä pidetään sen jäsenvaltion, missä tunnustamista pyydetään, oikeudessa ”tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtynä päätöksenä”.

1. Osapuolten huomautukset

22. Yhtäältä Samskip GmbH, Saksan, Belgian, Itävallan ja Sveitsin hallitukset ja Euroopan komissio sekä toisaalta Krones AG ja Gothaer ym. tulkitsevat asetuksen N:o 44/2001 32 artiklaa täysin vastakkaisella tavalla.

23. Ensin mainittujen mielestä tuomion käsite kattaa päätökset, joissa annetaan ratkaisu kansainvälisestä toimivallasta oikeuspaikkalausekkeen perusteella.

24. Samskip GmbH nojautuu asetuksen N:o 44/2001 32 artiklan sanamuotoon ja syntyhistoriaan sekä tämän asetuksen yleiseen rakenteeseen ja tavoitteisiin ja huomauttaa, että olisi ristiriidassa yhtenäisen eurooppalaisen oikeudellisen alueen luomisen tavoitteen kanssa, jos asetuksen 32 ja 33 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle jätettäisiin yleisesti päätökset, joita pidetään ”tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtyinä päätöksinä” joko tuomiojäsenvaltion oikeudessa tai sen jäsenvaltion oikeudessa, missä tunnustamista pyydetään. Samskip GmbH katsoo, että vaikka on mahdollista pohtia sitä, voidaanko prosessuaalisia välipäätöksiä, kuten asianosaiselle osoitettua kehotusta esiintyä henkilökohtaisesti tuomioistuimessa tai selvitystoimen määräämisestä tehtyä päätöstä, pitää asetuksen

4 — EUVL 2009, L 147, s. 5; jäljempänä Luganon yleissopimus.

N:o 44/2001 32 ja 33 artiklassa tarkoitettuina ”tuomioina”, tällä kysymyksellä ei ole käytännön merkitystä, koska tällaisilla päätöksillä ei voi olla rajatylittäviä sitovia vaikutuksia. Sitä vastoin päätöksellä, jossa todetaan, että vaatimus on jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että asiaa käsittelevällä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa, ja jolla asian käsittely päätetään, voi olla rajatylittäviä vaikutuksia, ja se on siis tunnustettava. Muussa tapauksessa kantaja saattaisi jättää tämän päätöksen huomiotta ja nostaa uudelleen kanteen jonkin toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa, mikä olisi asetuksen N:o 44/2001 tavoitteen vastaista, koska sillä on määrä estää päällekkäiset tai rinnakkaiset oikeudenkäynnit ja mahdollisesti ristiriitaiset tuomiot.

25. Saksan hallitus arvioi samansuuntaisesti, että asetuksen N:o 44/2001 rakenteesta, tavoitteesta ja tarkoituksesta ilmenee, että toimivallan toteamiseen tai kansainvälisen toimivallan puuttumiseen liittyviä tutkimisedellytysten täyttymistä koskevia ratkaisuja on pidettävä tuomioina, jotka voidaan tunnustaa, mutta täsmentää, että tämän tunnustamisen vaikutukset eivät voi mennä tätä toteamusta pidemmälle. Saksan hallitus viittaa Jenardin selvitykseen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdystä yleissopimuksesta,[5] ja sen mielestä unionin tuomioistuimen asiaratkaisujen osalta kehittämää oikeusvaikutusten laajentamisen periaatetta[6] on sovellettava tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtyyn päätökseen, jossa päätöksen tehnyt tuomioistuin toteaa, että sillä on tai ei ole kansainvälistä toimivaltaa. Se viittaa asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan toiseen ja 15 perustelukappaleeseen sekä 27 artiklan 2 kohtaan ja katsoo lisäksi, että järjestelmää, joka perustuu sääntöihin, joita voi tulkita jokainen Euroopan unionin tuomioistuin samalla auktoriteetilla,[7] sovelletaan jäsenvaltioiden tuomioistuinten kansainväliseen toimivaltaan ja että muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten on hyväksyttävä toimivaltaa koskevat toteamukset, joita jonkin jäsenvaltion tuomioistuimet tekevät.

26. Belgian hallituksen mielestä se, että tuomion käsitettä ei ole määritelty täsmällisesti asetuksessa N:o 44/2001, mahdollistaa sen laajan tulkinnan, mikä on linjassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa.[8]

27. Itävallan hallitus esittää, että tarkastelun lähtökohtana pitäisi olla yhdenmukaistamista edistävä tulkinta, ja viittaa Jénardin selvitykseen sekä Schlosserin selvitykseen, joka koskee yleissopimusta Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä 9.10.1978 tehtyyn tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan yleissopimukseen sekä sen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan,[9] sekä esittää, että asetuksen N:o 44/2001 32 artiklan käsitteen ”tuomio” on jo sen varmistamiseksi, että Euroopan unionissa annettavat ratkaisut ovat mahdollisimman yhdenmukaisia, käsitettävä Cour d’appel d’Anversin antama tuomio, jolla on vahvistettu lopullisesti oikeudenkäynnin asianosaisten oikeussuhteet, ja siihen on sovellettava tämän asetuksen 33 artiklassa säädettyä tunnustamista koskevaa järjestelyä.

28. Sveitsin hallitus korostaa, että kyseisessä asetuksessa tai Luganon yleissopimuksessa ei eroteta toisistaan tutkittavaksi ottamisesta tehtyjä päätöksiä ja asiaratkaisusta annettavia tuomioita. Se lisää, että sen ratkaiseminen, voidaanko tuomio tunnustaa tai panna täytäntöön, ei voi riippua siitä, miten tuomiota luonnehditaan tuomiovaltiossa. Sveitsin hallitus huomauttaa, että päätökset, ”joissa todetaan ainoastaan, että tutkittavaksi ottamisen prosessuaaliset edellytykset eivät täyty”, eivät muodosta homogeenistä ryhmää, ja arvioi, että on tutkittava, koskeeko ratkaisu, jonka tunnustamista pyydetään, asetuksella N:o 44/2001 ja Luganon yleissopimuksella yhdenmukaistettua tutkittavaksi ottamisen

5 — EYVL 1979, C 59, s. 1; jäljempänä Jénardin selvitys.

6 — Saksan hallitus viittaa em. asiassa Hoffmann annetun tuomion 11 kohtaan ja asiassa C-420/07, Apostolides, 28.4.2009 annettuun tuomioon (Kok., s. I-3571, 66 kohta).

7 — Asia C-159/02, Turner, tuomio 27.4.2004 (Kok. , s. I-3565, 25 kohta).

8 — Asia C-39/02, Mærsk Olie & Gas, tuomio 14.10.2004 (Kok., s. I-9657).

9 — EYVL 1979, C 59, s. 71; jäljempänä Schlosser-kertomus.

edellytystä ja onko tällä ratkaisulla tuomiovaltion lain mukaan sitovia vaikutuksia, jotka menevät alkuperäisen oikeudenkäynnin vaikutuksia pidemmälle, mikä edellyttää sitä, että ratkaisun antanut tuomioistuin on tutkinut tämän tutkittavaksi ottamisen edellytyksen kaikista asiaan liittyvistä seikoista tietoisena eikä vain summaarisesti.

29. Komissio nojautuu Samskip GmbH:n tavoin sekä asetuksen N:o 44/2001 32 artiklan sanamuotoon että tämän asetuksen yleiseen rakenteeseen ja tavoitteeseen, sellaisena kuin se ilmenee muun muassa sen johdanto-osan toisesta ja kuudennesta perustelukappaleesta, ja katsoo, että on hyväksyttävä, että tuomio, jossa ainoastaan todetaan, että kannetta ei voida tutkia, koska kansainvälinen toimivalta puuttuu, kuuluu pääasiassa annetun tuomion tavoin tämän asetuksen 32 artiklan käsitteen ”tuomio” soveltamisalaan. Sen mielestä sillä, että tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtyjä päätöksiä ei tunnustettaisi, loukattaisiin siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettavien tuomioiden vapaata liikkuvuutta sekä oikeusvarmuutta. Komissio korostaa lisäksi, että asetuksen N:o 44/2001 35 artiklan 3 kohdassa kielletään tuomiojäsenvaltion tuomioistuinten toimivallan tutkiminen ja säädetään, että tuomioistuimen toimivaltaa koskevat säännökset eivät kuulu oikeusjärjestyksen perusteisiin, kun puolestaan tämän asetuksen 36 artiklassa säädetään, että tuomiojäsenvaltion tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi. Se esittää myös, että jos Jénardin selvityksen mukaan tuomiot, jotka eivät ole vielä lainvoimaisia, voidaan tunnustaa, tämän pitää päteä erityisesti sellaisten päätösten osalta, joissa annetaan lopullinen ratkaisu kansainvälisestä toimivallasta.

30. Krones AG:n näkemys on päinvastainen, sillä se viittaa huomautustensa liitteenä olevan, Geimerin sen pyynnöstä laatiman asiakirjan [10] sisältöön, josta ilmenee, että ”keskeisimmän oikeuskirjallisuuden mukaan” asetuksen N:o 44/2001 32 artikla koskee vain asiaratkaisuja eikä päätöksiä, joilla vaatimus on hylätty sen vuoksi, että asiaa käsittelevällä tuomioistuimella ei ole kansainvälistä toimivaltaa.

31. Gothaer ym. esittävät, että tutkimisedellytysten täyttymisestä tehdyt päätökset eivät ole tuomioita, jotka voitaisiin tunnustaa, ja että toisella kysymyksellä ei ole kohdetta, ja viittaavat Krones AG:n huomautusten liitteenä olevaan asiakirjaan sisältyviin näkemyksiin mutta ehdottavat kuitenkin, että unionin tuomioistuin vastaisi kahteen ensimmäiseen kysymykseen, että asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa on tulkittava siten, että tutkimisedellytysten täyttymisestä tehdyt päätökset ja päätökset, joilla hylätään kansainvälinen toimivalta oikeuspaikkalausekkeen sisältävän sopimuksen olemassaolon perusteella, kuuluvat tuomion käsitteen soveltamisalaan.

2. Oikeudellinen arviointi

32. Asetuksen N:o 44/2001 32 artiklassa määritellään kyseisessä asetuksessa tarkoitettu käsite ”tuomio” siten, että sillä tarkoitetaan ”jokaista jäsenvaltion tuomioistuimen ratkaisua riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi, samoin kuin tuomioistuimen virkamiehen oikeudenkäyntikuluja koskevaa päätöstä”.

33. Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että asetuksen N:o 44/2001 käsitteitä on tulkittava yhtenäisesti ja itsenäisesti niiden täyden vaikutuksen ja itsenäisen tulkinnan turvaamiseksi kaikkien jäsenvaltioiden alueella, ja siinä yhteydessä on käytettävä perustana etenkin tämän asetuksen systematiikkaa ja tavoitteita. [11] Tästä seuraa, että ”tuomion” luonnehdinta ei saa perustua toimen nimitykseen tuomiojäsenvaltion oikeudessa tai sen jäsenvaltion oikeudessa, missä tunnustamista pyydetään. Voidaan siis katsoa, ettei sillä ole merkitystä, miten ”tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtyä päätöstä” Saksan oikeudessa luonnehditaan.

10 — Asiakirja, jonka otsikkona on ”asiantuntijalausunto, joka koskee niiden päätösten merkitystä Euroopan tasolla, joissa kanne on hylätty sillä perusteella, että kansainvälinen toimivalta puuttuu asetuksen N:o 44/2001 ja Luganon yleissopimusten soveltamisalalla”.

11 — Asia C-167/08, Draka NK Cables ym., tuomio 23.4.2009 (Kok., s. I-3477, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja asia C-347/08, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, tuomio 17.9.2009 (Kok., s. I-8661, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34. Unionin tuomioistuin on lisäksi nojautunut asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan 19 perustelukappaleeseen, jonka mukaan olisi varmistettava jatkuvuus tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen [12] ja tämän asetuksen tulkinnan välillä, ja katsonut toistuvasti, että koska tämä asetus on korvannut Brysselin yleissopimuksen jäsenvaltioiden välisissä suhteissa Tanskan kuningaskuntaa lukuun ottamatta, unionin tuomioistuimen kyseisestä yleissopimuksesta antama tulkinta pätee myös kyseisen asetuksen osalta silloin, kun asetuksen säännösten ja kyseisen yleissopimuksen määräysten voidaan katsoa vastaavan toisiaan. [13]

35. Tämä pätee asetuksen N:o 44/2001 32 artiklaan, jossa toistetaan Brysselin yleissopimuksen 25 artiklan määritelmä, jonka perusteella oikeuskäytännössä on vahvistettu kolme edellytystä.

36. Ensimmäinen edellytys on orgaaninen. Riidanalaisen toimen on oltava lainkäyttöelimen eli sellaisen elimen antama, joka on toiminut muista valtion elimistä riippumattomasti ja puolueettomalla tavalla. Tämä edellytys ilmenee asetuksen N:o 44/2001 32 artiklan sanamuodostakin, ja siitä on muistutettu useaan kertaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä. [14]

37. Toinen edellytys, joka ei ole erotettavissa ensin mainitusta, on prosessuaalinen. Siinä edellytetään, että päätöksen tekemistä edeltävässä menettelyssä on kunnioitettu puolustautumisoikeuksia. Tämän edellytyksen soveltaminen on johtanut siihen, että unionin tuomioistuin ei ole pitänyt ”tuomioina” väliaikaisia toimenpiteitä ja turvaamistoimenpiteitä, jotka on toteutettu ilman, että asianosaista, jota vastaan ne on kohdistettu, olisi haastettu oikeudenkäyntiin ja jotka on tarkoitus panna täytäntöön ilman, että ne annetaan ennalta tiedoksi. [15] Se on kuitenkin katsonut, että jotta tuomioistuinratkaisu voitaisiin tunnustaa, on riittävää, että se on voinut olla kontradiktorisen menettelyn kohteena ennen kuin sen tunnustamista ja täytäntöönpanoa pyydetään muussa valtiossa kuin tuomiovaltiossa, joten sen mukaan tuomion käsitteen piiriin on kuulunut välipäätös, jota ei ole tehty kontradiktorisessa menettelyssä mutta joka voitiin riitauttaa, [16] maksamismääräys [17] tai yksipuolinen tuomio, joka annettiin tutkimatta ensin vaatimuksen perusteltavuutta. [18]

38. Kolmas edellytys on aineellinen. Tuomiolle on ominaista, että sen antava lainkäyttöelin käyttää harkintavaltaa. Tämä edellytys merkitsee erottelua sillä perusteella, onko viranomaisella päätöksentekovaltaa vai onko sillä vain passiivinen tehtävä, jonka perusteella se esimerkiksi kuulee asianosaisten vaatimukset. Kuten oikeuskäytännössä on todettu, ”tointa voidaan pitää – – tuomiona vain, jos sen on antanut sopimusvaltion lainkäyttöelin, *joka ratkaisee oman toimivaltansa perusteella kysymykset, joista asianosaiset ovat riitaisia*[[19]]”. [20] Se on päätellyt tästä, että tuomioistuimen vahvistama sovinto, joka on luonteeltaan siinä mielessä lähinnä sopimus, että sen sisältö riippuu ennen kaikkia asianosaisten tahdosta, ei ole tuomio. [21]

39. Oikeuskäytännössä ei ole asetettu muita edellytyksiä, joten tuomion käsite voi käsittää sekä hakemuslainkäyttömenettelyssä tehdyt ratkaisut että riita-asiassa tehdyt ratkaisut, välipäätökset [22] tai turvaamistoimet, sekä ratkaisut, jotka ovat lopullisia, tai ratkaisut, joihin ei voi hakea muutosta, että ratkaisut, joista voidaan vielä valittaa.

12 — EYVL 1972 L 299, s. 32; jäljempänä Brysselin yleissopimus.

13 — Ks. mm. asia C-406/09, Realchemie Nederland, tuomio 18.10.2011 (Kok., s. I-9773, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

14 — Asia C-414/92, Solo Kleinmotoren, tuomio 2.6.1994 (Kok., s. I-2237, 17 kohta) ja em. asia Mærsk Olie & Gas, tuomion 45 kohta.

15 — Asia 125/79, Denilauler, tuomio 21.5.1980 (Kok. s. 1553, Kok. Ep. V, s. 201, 17 kohta).

16 — Em. asia Mærsk Olie & Gas, tuomion 50–52 kohta.

17 — Asia C-474/93, Hengst Import, tuomio 13.7.1995 (Kok., s. I-2113, 14 kohta).

18 — Asia C-394/07, Gambazzi, tuomio 2.4.2009 (Kok., s. I-2563, 23 kohta).

19 — Kursivointi tässä.

20 — Em. asiat Solo Kleinmotoren, tuomion 17 kohta, ja Mærsk Olie & Gas, tuomion 45 kohta.

21 — Em. asia Solo Kleinmotoren, tuomion 18 kohta.

22 — Esim. välitoimimenettelyssä tehty päätös. Ks. tästä asia C-80/00, Italian Leather, tuomio 6.6.2002 (Kok., s. I-4995, 41 kohta).

40. Koska näiden kolmen edellytyksen täyttyminen on selvää Cour d'appel Anversin tekemän päätöksen kaltaisen kansainvälistä toimivaltaa koskevan päätöksen osalta, katson tällaisen päätöksen kuuluvan asetuksen N:o 4472001 32 artiklan käsitteen ”tuomio” määritelmän soveltamisalaan.

41. Tätä ratkaisua tukevat tämän asetuksen sanamuoto, tavoitteet ja yleinen rakenne.

42. Ensinnäkin tuomion käsitteen määritelmän sanamuoto mahdollistaa laajan tulkinnan tai pikemminkin sellaisen tulkinnan, joka ei ole suppea, koska sillä tarkoitetaan ”jokaista” ratkaisua riippumatta sen nimityksestä tai laatimistavoista, ja sillä on ”yleinen soveltamisala”. [23]

43. Tämä näkemys vahvistetaan Jénardin ja Schlosserin selvityksissä, joihin unionin tuomioistuin on useaan kertaan viitannut.

44. Esimerkiksi Jénardin selvityksessä todetaan, että määritelmä käsittää ”kaikki siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tehdyt ratkaisut niiden nimityksestä riippumatta” [24] ja että välipäätökset ja hakemuslainkäyttömenettelyssä tehdyt päätökset voidaan tunnustaa riippumatta siitä, ovatko ne oikeusvoimaisia.

45. Samoin Schlosserin selvityksen mukaan tämä sanamuoto kattaa kaikki ratkaisut ja myös välipäätökset, ”jotka koskevat asianosaisten välisten oikeussuhteiden toteamista tai selvittämistä”. [25]. Tässä selvityksessä, jossa todetaan, että ratkaisu, joka tehdään jossain valtiossa tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtynä päätöksenä, voi olla asiaratkaisu jossain toisessa valtiossa, viitataan siihen, että asiantuntijaryhmälle on käynyt selväksi yksi havainto eli se, että ”*ratkaisut*, joissa todetaan, että kannetta *ei voida tutkia*, on tunnustettava”, [26] ja täsmennetään, että ”kun Saksan tuomioistuin on todennut, ettei sillä ole toimivaltaa, Englannin tuomioistuin ei voi todeta, että se itse ei olisi toimivaltainen sen vuoksi, että Saksan tuomioistuin olikin todellisuudessa toimivaltainen”. [27]

46. Toiseksi on otettava huomioon asetuksen N:o 44/2001 tavoitteet. Tämän asetuksen johdanto-osan toisesta, kuudennesta, 16 ja 17 perustelukappaleesta ilmenee, että sillä pyritään varmistamaan jäsenvaltioissa siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vapaa liikkuvuus yksinkertaistamalla muodollisuudet, jotta tuomiot tunnustetaan ja pannaan täytäntöön nopeasti ja yksinkertaisin menettelyin. [28] Kyseisen asetuksen johdanto-osan 11, 12 ja 15 perustelukappaleesta seuraa lisäksi, että sillä pyritään varmistamaan toimivaltaisten tuomioistuinten ennustettavuus ja näin ollen yksityisten oikeusvarmuus, hyvä lainkäyttö ja se, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin. [29]

47. Nämä tavoitteet, jotka perustuvat jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaatteeseen, jonka mukaan jokaisen on tunnustettava muiden lainkäytön samanarvoisuus, vaarannettaisiin vakavalla tavalla, jos toimivaltaa koskevat päätökset jäisivät asetuksella N:o 44/2001 käyttöön otetun tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan mekanismin ulkopuolelle.

48. Tässä yhteydessä on korostettava, että olisi suoraan ennustettavuuden ja hyvän lainkäytön periaatteen vastaista, jos hyväksyttäisiin se, että kun jonkin jäsenvaltion tuomioistuin on tutkinut oman toimivaltansa, asianosainen, joka pyrkii riitauttamaan sen antaman ratkaisun, voisi saattaa asian muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten tutkittavaksi, vaikka sen kuuluu käyttää ensin mainitun jäsenvaltion oikeudessa säädettyjä oikeussuojakeinoja.

23 — Sama asia.
24 — S. 42.
25 — 184 kohta.
26 — 191 kohta.
27 — Sama kohta.
28 — Asia C-283/05, ASML, tuomio 14.12.2006 (Kok., s. I-12041, 23 kohta).
29 — Asia C-533/08, TNT Express Nederland, tuomio 4.5.2010 (Kok., s. I-4107, 49 kohta).

49. Tätä tulkintaa tukee kolmanneksi asetuksen N:o 44/2001 yleinen rakenne ja erityisesti sen säännökset, jotka liittyvät ulkomaisten tuomioiden tunnustamisen epäämisperusteisiin, ja säännökset, joilla on tarkoitus säännellä vireilläolotilanteita, jotta estetään ristiriitaiset ratkaisut.

50. Ulkomaisten tuomioiden tunnustamisen epäämisperusteiden tyhjentävä luetteleminen johtuu tahdosta edistää niiden tunnustamista, vaikka tuomiojäsenvaltion tuomioistuin olisi antanut ratkaisun vain omasta toimivallastaan.

51. Koska jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin sovelletaan keskinäisen luottamuksen periaatetta ja on otettu käyttöön yhteiset toimivaltasäännöt, joita kaikkien jäsenvaltioiden tuomioistuinten on noudatettava, asetuksella N:o 44/2001 kielletään lähtökohtaisesti tuomiojäsenvaltion tuomioistuinten toimivallan tutkiminen sekä suoraan tutkimalla tosiseikat tai edellytykset, joihin tuomiojäsenvaltion on perustanut toimivaltansa,[30] että epäsuorasti oikeusjärjestyksen perusteiden välityksellä,[31] samalla kun kielletään tämän mukaisesti kokonaan ulkomaisen tuomion asiaratkaisun muuttaminen. Jénardin selitysmuistion mukaan ”se, että tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa uudelleen tutkittavaksi, on ilmaus täydellisestä luottamuksesta tuomiovaltion tuomioistuimeen; tämän luottamuksen tuomion asiaratkaisun oikeellisuuteen täytyy tietysti koskea myös sitä, että tuomioistuin on soveltanut toimivaltasääntöjä oikein”.[32]

52. Samalla tavoin vireilläolovaikutukseen liittyvien tilanteiden ratkaisemista koskeville säännöksille on ominaista, että tuomioistuimen, joka käsittelee asiaa myöhemmin, on luovuttava asian käsittelemisestä sen tuomioistuimen hyväksi, jossa asia pantiin ensin vireille, jos tämän on todettu olevan toimivaltainen.[33] Yhteisöjen tuomioistuin jopa totesi asiassa Gasser 9.12.2003 antamassaan tuomiossa,[34] että muun tuomioistuimen, jonka toimivaltaan vedotaan oikeuspaikkalausekkeen perusteella, kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu, on kuitenkin keskeytettävä asian käsittely, kunnes tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on todennut, ettei se ole toimivaltainen.

53. Näistä säännöksistä ilmenee mielestäni, että asetuksessa N:o 44/2001 sisällytetään tuomioihin, jotka on tunnustettava, päätökset, joilla asiaa ensin käsittelevä tuomioistuin antaa ratkaisun toimivallastaan, riippumatta siitä, toteaako se olevansa toimivaltainen vai katsooko se päinvastoin, ettei se ole toimivaltainen.

54. Tämä ratkaisu on erityisen välttämätön silloin, jos tuomioistuin toteaa olevansa toimivaltainen.

55. Jos tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on todennut samalla ratkaisulla olevansa toimivaltainen ja antanut ratkaisun vaatimuksen perusteltavuudesta, asiaa tämän jälkeen käsittelevä tuomioistuin, joka tutkii toimivaltaa koskevan kysymyksen uudelleen ja toteaa itsensä toimivaltaiseksi, loukkaa sekä tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toimivallan tutkimisen kieltoa että ulkomaisen tuomion asiaratkaisun muuttamiskieltoa koskevaa periaatetta. Jos oletetaan, että tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on todennut olevansa toimivaltainen mutta päättänyt lykätä pääasian käsittelyä, jotta esimerkiksi asianosaiset, jotka ovat esittäneet ainoastaan toimivaltaa koskevia vaatimuksia, voisivat esittää huomautuksensa, sen hyväksyminen, että asiaa seuraavaksi käsittelevä tuomioistuin voisi tutkia toimivallan uudelleen, olisi välittömästi ristiriidassa asetuksen N:o 44/2001 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun säännön kanssa, jonka mukaan asia on jätettävä tutkimatta.

56. Sama ratkaisu on mielestäni omaksuttava, jos tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole toimivaltaa. Kaksi pääasiallista perustetta puoltaa tätä.

30 — Tämän asetuksen 35 artiklan 2 kohta ja 3 kohdan ensimmäinen virke.

31 — Tämän asetuksen 35 artiklan 3 kohdan toinen virke.

32 — S. 46.

33 — Asetuksen N:o 44/2001 27 artiklan 2 kohta.

34 — Asia C-116/02 (Kok., s. I-14693).

57. Ensimmäinen peruste on oikeudellinen. Toimivallan puuttumista koskeva päätös, jolla oikeudenkäynti päätetään, on asetuksen N:o 44/2001 käsitteen ”tuomio” määritelmän kannalta ominaisuuksiltaan sama kuin päätös, jossa tuomioistuin toteaa olevansa toimivaltainen. Kuten tämän päätöksen sen on tehnyt lainkäyttöelin, joka – vaikka sillä ei ole enää valtaa ratkaista riitaa, jonka osalta se toteaa, ettei se ole toimivaltainen – käyttää kuitenkin aikaisemmassa vaiheessa vähäistä lainkäyttövaltaa antamalla ratkaisun omasta toimivallastaan.

58. Toinen peruste on käytännöllinen. Se perustuu siihen, että toimivallan puuttumista koskevien päätösten tunnustaminen antaa mahdollisuuden estää negatiivisen toimivaltaristiriidan vaara, joka asetuksella N:o 44/2001 on myös haluttu välttää. Tämäntyyppinen ristiriita saattaisi aiheutua, jos asiaa myöhemmin käsittelevä tuomioistuin kieltäytyisi tunnustamasta aiemmin annettua ratkaisua ja toteaisi, ettei se itse ole toimivaltainen, sillä perusteella, että asiaa ensimmäisenä käsitellyt tuomioistuin oli toimivaltainen.

59. Näistä syistä ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa kahteen ensimmäiseen kysymykseen, että asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa on tulkittava siten, että tämän asetuksen käsitteen ”tuomio” soveltamisalaan kuuluu päätös, jolla jäsenvaltion tuomioistuin antaa ratkaisun kansainvälisestä toimivallastaan, riippumatta siitä, toteaako se, että sillä on toimivaltaa, vai toteaako se, että sillä ei ole toimivaltaa, vaikka tätä päätöstä pidettäisiin ”tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtynä päätöksenä” sen jäsenvaltion oikeudessa, missä tunnustamista pyydetään.

C Kolmas kysymys

60. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa tulkittava siten, että tuomioistuinta, jossa vaaditaan sellaisen päätöksen tunnustamista, jossa jonkin toisen jäsenvaltion tuomioistuin on todennut oikeuspaikkalausekkeen perusteella, että sillä ei ole toimivaltaa, sitoo tämän lausekkeen pätevyyttä koskeva toteamus, joka sisältyy päätöksen perusteluihin.

61. Se tiedustelee siten toimivallan puuttumista koskevan päätöksen vaikutusten ulottuvuutta ja pohtii erityisesti, sitovatko sitä toimivallan islantilaisille tuomioistuimille antavan lausekkeen olemassaoloa ja pätevyyttä koskevat perustelut, mikä estäisi tuolloin sen, että se toteaisi olevansa itse toimivaltainen.

62. Tämän oikeudenkäynnin aikana esitetyt kannat voidaan ryhmitellä kolmeksi näkemykseksi.

63. Niistä ensimmäistä tukevat Krones AG, Gothaer ym. sekä Saksan hallitus, ja sen mukaan tuomion tunnustamisen vaikutukset ovat yksinomaan negatiivisia siinä mielessä, että ne ulottuvat yksinomaan toteamukseen siitä, että asiaa ensimmäisenä käsittelevällä tuomioistuimella ei ole kansainvälistä toimivaltaa. Krones AG väittää, että toimivallan puuttumista koskevan päätöksen negatiivisten vaikutusten kunnioittaminen on ymmärrettävä itsenäiseksi sitovaksi vaikutukseksi, joka päättyy siihen toteamukseen, että asiaa ensimmäisenä käsittelevä tuomioistuin ei ole toimivaltainen. Mikään muu näkökohta ei sido muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimia, koska asetuksessa N:o 44/2001 tai Luganon yleissopimuksessa ei anneta kannetta käsittelevälle tuomioistuimelle mahdollisuutta antaa ratkaisua muiden jäsenvaltioiden tai sopimusvaltioiden tuomioistuinten toimivallasta. Krones AG:n mukaan ei voida hyväksyä mitään rajoituksia sille, että saksalainen tuomioistuin saa vapaasti tutkia toimivaltansa asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 1 kohdan nojalla. Tämän asetuksen 34 ja 35 artiklassa vahvistettuja tunnustamisen epäämisperusteita ei voida myöskään soveltaa toimivaltaa koskeviin päätöksiin. Gothaer ym. esittävät samansuuntaista sillä perusteella, että kyseinen asetus ei sisällä sitovaa tuomioistuinten välistä viittausmekanismia ja että sen III luvun rakenteesta ilmenee, että jokainen jäsenvaltio päättää aina itse, ovatko sen tuomioistuimet toimivaltaisia. Saksan hallitus esittää puolestaan, että on jokaisen asiaa käsittelevän tuomioistuimen asiana arvioida alueellaan sovellettavan lainsäädännön mukaan sellaisen lausekkeen pätevyyttä, jolla annetaan toimivalta jonkin kolmannen valtion tuomioistuimelle.

Lisäksi se katsoo, että tuomiojäsenvaltion oikeudessa vahvistetaan tunnustamisen vaikutusten ulottuvuudelle kynnys, eikä toisessa jäsenvaltiossa annetulla tuomiolla voi olla jäsenvaltiossa, missä tunnustamista pyydetään, laajempia vaikutuksia kuin annetaan vastaavalle tässä valtiossa annetulle tuomiolle.

64. Belgian hallitus ja komissio väittävät tätä tulkintaa vastaan, että jäsenvaltiot ovat velvollisia tunnustamaan tuomion tuomiolauselman lisäksi myös oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä tehdyn päätöksen perustelut. Belgian hallituksen mukaan tuomion oikeusvoima ulottuu siihen, mikä on tuomioistuimelle esitetyn ja asianosaisten lausumien kohteena olevan riidan perusteella, vaikka implisiittisestikin, päätöksen välttämätön perusta. Komissio katsoo, että vaikutusten laajentamisen periaatetta on sovellettava ilman, että olisi tarpeen tehdä eroa sen mukaan, merkitseekö oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä tehtävä päätös sitä, että asiaa käsittelevän tuomioistuimen toimivalta vahvistetaan, vai sitä, että sitä ei vahvisteta. Sen mielestä tämä ratkaisu ei voi riippua siitä, onko oikeuspaikkalausekkeen pätevyyteen liittyvästä toteamuksesta tullut asiaa ensin käsittelevän tuomioistuimen kansallisen oikeuden mukaan ”lopullinen” vai ei.

65. Samskip GmbH:n sekä Itävallan ja Sveitsin hallitusten puoltaman keskitien näkemyksen mukaan jokaisen jäsenvaltion on tunnustettava jonkin toisen jäsenvaltion tuomioistuimen oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä antamat tuomiot, mutta ainoastaan silloin, kun asiaa ensin käsittelevän tuomioistuimen kansallisen oikeuden mukaan lausekkeen pätevyyteen liittyvästä toteamuksesta ”tulee oikeusvoimainen” tai kun sillä ”on sitova vaikutus”. Itävallan ja Sveitsin hallitukset viittaavat sekä Jénardin selvitykseen että vaikutusten laajentamisen periaatetta koskevaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön [35] ja arvioivat, että tunnustamisen periaatteen seurauksena on oltava, että ”tuomioille annetaan se arvovalta ja tehokkuus, joka niillä on valtiossa, jossa ne annetaan”. [36]

66. Yhdyn näistä kolmesta näkemyksestä toiseen. Päätös, jossa jäsenvaltion tuomioistuin antaa ratkaisun omasta toimivallastaan tutkittuaan oikeuspaikkalausekkeen pätevyyden ja ulottuvuuden, ei ole mielestäni asetuksessa N:o 44/2001 säädetyssä tunnustamisen ja täytäntöönpanon järjestelmässä sama kuin mikä tahansa muu päätös, joten sillä on erityispiirteidensä vuoksi oltava erityinen, yhdenmukainen ja itsenäinen alueen rajatylittävä vaikutus.

67. Katson, että toimivallan puuttumista koskeva päätös velvoittaa sen jäsenvaltion tuomioistuinta, missä tunnustamista pyydetään, koska se ei voi, tekemättä aikaisemman päätöksen kanssa ristiriitaista päätöstä, todeta toimivaltansa puuttuvan sillä perusteella, että tuomiojäsenvaltion tuomioistuin oli toimivaltainen. Ilman tätä vähimmäistason vaikutusta toimivallan puuttumista koskevan päätöksen tunnustamisella ei olisi mitään merkitystä. Krones AG myöntää myös tämän vaikutuksen, vaikka se arvioi hieman ristiriitaisesti, että tuomio, jolla kanne hylätään sillä perusteella, että asiaa käsittelevällä tuomioistuimella ei ole kansainvälistä toimivaltaa, ei ole asetuksen N:o 44/2001 32 artiklassa tarkoitettu ”tuomio”.

68. Katson lisäksi, että toimivallan puuttumista koskevaan päätökseen liittyvän sitovan vaikutuksen on välttämättä ulotuttava toteamukseen, joka koskee oikeuspaikkalausekkeen pätevyyttä ja ulottuvuutta, riippumatta siitä, onko tälle toteamukselle annettu oikeusvoima tuomiojäsenvaltion kansallisessa oikeudessa tai sen jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa, missä tunnustamista pyydetään.

69. Perustan näkemykseni ensinnäkin asetuksen N:o 44/2001 tavoitteisiin, toiseksi tämän asetuksen toimivaltaa koskevien prosessisäännösten yleiseen rakenteeseen ja kolmanneksi tehokkaan oikeussuojan periaatteeseen.

35 — Em. asia Hoffmann.

36 — Tuomion 10 ja 11 kohta.

1. Asetuksen N:o 44/2001 tavoitteet

70. Kuten olen jo todennut tämän ratkaisuehdotuksen 46 kohdassa, asetuksella N:o 44/2001 pyritään edistämään keskinäistä luottamusta lainkäyttöön unionin sisällä, helpottamaan tuomioistuinratkaisujen nopeaa tunnustamista ja täytäntöönpanoa sekä varmistamaan toimivaltaisten tuomioistuinten ennustettavuus ja näin ollen yksityisten oikeusvarmuus, hyvä lainkäyttö ja se, että rinnakkaiset oikeudenkäynnit saadaan mahdollisimman vähiin.

71. Nämä tavoitteet estävät mielestäni sen, että tuomioistuimelle, jossa ulkomaisen tuomion tunnustamista pyydetään, annetaan valta tutkia uudelleen sellaisen oikeuspaikkalausekkeen ulottuvuus ja pätevyys, jonka perusteella tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on todennut, ettei sillä ole toimivaltaa.

72. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisen keskinäisen luottamuksen periaate, joka on hyväksyttävä peruste esimerkiksi sille, että ulkomaiset tuomiot tunnustetaan ilman eri menettelyä, tunnustamisen epäämisperusteita rajoitetaan taikka tuomion antaneen tuomioistuimen toimivallan tutkiminen tai asiaratkaisun muuttaminen kielletään, edellyttää näet sitä, että mikä tahansa jäsenvaltion tuomioistuin pitää muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamia tuomioita samanarvoisina kuin omia tuomioitaan. Tästä seuraa, että jos näiden samanarvoisten tuomioistuinten joukosta yhden on omaa toimivaltaansa tutkiessaan annettava ensin ratkaisu oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä ja ulottuvuudesta, toisen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa vaaditaan tämän päätöksen tunnustamista, ei saa tutkia tätä uudelleen.

73. Keskinäisen luottamuksen korkea taso on erityisen tärkeää silloin, kun jäsenvaltioiden tuomioistuinten on sovellettava suoraa toimivaltaa koskevia yhteisiä sääntöjä.

74. Tässä yhteydessä on korostettava, että asetuksen N:o 44/2001 II luvun toimivaltasäännöt ja III luvun säännöt, jotka koskevat tuomioistuinratkaisujen tunnustamista ja täytäntöönpanoa, eivät ole erillisiä ja itsenäisiä kokonaisuuksia, vaan ne liittyvät läheisesti toisiinsa.[37]

75. Oikeuskäytännössä on korostettu tätä vireilläolovaikutusta koskevissa tilanteissa toistuvasti: jos toimivalta määräytyy suoraan Brysselin yleissopimuksen sääntöjen perusteella, jotka ovat yhteisiä molemmille tuomioistuimille, kumpikin niistä voi tulkita ja soveltaa näitä sääntöjä samalla arvovallalla, koska sen jäsenvaltion tuomioistuin, missä tunnustamista pyydetään, ei missään tapauksessa kykene antamaan ratkaisua paremmin kuin tuomiojäsenvaltion tuomioistuin.[38] Unionin tuomioistuinten tasa-arvo toimivaltasääntöjen kannalta edellyttää mielestäni niiden vaikutusten yhdenmukaisuutta, jotka liittyvät päätöksiin, joita ne tekevät näitä sääntöjä noudattaessaan.

76. Vaikka pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa ei voida soveltaa asetuksen N:o 44/2001 23 artiklaa, joka koskee sopimusta toimivaltaisesta tuomioistuimesta, koska riidanalaisella lausekkeella annetaan toimivalta sellaisen valtion tuomioistuimelle, joka ei ole unionin jäsen, on korostettava, että Luganon yleissopimuksen, jonka sopimuspuolena Islannin tasavalta on, 23 artiklaan sisältyy vastaava määräys.

77. Näin ollen se, että viitataan tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen lainsäädäntöön tai sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimen lainsäädäntöön, missä tunnustamista pyydetään, ja todetaan, että siinä olisi määriteltävä toimivallan puuttumisesta tehdylle päätökselle annettavien vaikutusten laajuus, johtaisi siinä tapauksessa, että tässä lainsäädännössä ei annettaisi lainvoimaa oikeuspaikkalausekkeen

37 — Asia C-514/10, Wolf Naturprodukte, tuomio 21.6.2012, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

38 — Em. asiat Turner, tuomion 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen, ja TNT Express Nederland, tuomion 55 kohta.

pätevyyttä ja ulottuvuutta liittyvälle toteamukselle, siihen, että tuomioistuimelle, jossa tunnustamista pyydetään, annettaisiin lupa tutkia tämä kysymys uudelleen, mikä heikentäisi sekä asetuksella N:o 44/2001 että Luganon yleissopimuksessa asetettujen toimivaltasääntöjen ennustettavuutta, jolloin loukattaisiin oikeusvarmuuden periaatetta.

78. Jos hyväksytään se, että sen jäsenvaltion tuomioistuin, missä tunnustamista pyydetään, voi pitää pätemättömänä oikeuspaikkalauseketta, jonka tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on tunnustanut päteväksi, tämä olisi välittömästi ristiriidassa ulkomaisen tuomion asiaratkaisun muuttamista koskevan kiellon periaatteen kanssa, sillä siinä kielletään ensin mainittua tuomioistuinta epäämästä jälkimmäisen antaman tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa sillä perusteella, että se olisi antanut erilaisen tuomion.

79. Lisäksi on tärkeää korostaa, että tuomion perusteluihin kussakin kansallisessa lainsäädännössä liittyvän oikeusvoiman määritteleminen on tehtävä, joka saattaa osoittautua vaikeaksi.[39] Siinä usein toistuvassa tapauksessa, jossa, kuten pääasiassa, toimivaltaa koskeva ratkaisu on sidoksissa asiaratkaisuun, se, että jätettäisiin määritettäväksi kansallisessa oikeudessa, mitkä ovat asiaratkaisua koskevien perustelujen vaikutukset, aiheuttaisi siten asianosaisille epävarmuutta siitä, miten toimivalta jakautuu niiden kansallisten tuomioistuinten kesken, jotka saattavat käsitellä asiaa, ja monimutkaistaisi sen kansallisen tuomioistuimen tehtävää, jossa tunnustamista pyydetään.

80. Katson kaiken kaikkiaan, että asetuksen N:o 44/2001 tavoitteet edellyttävät sitä, että otetaan huomioon perustelut, jotka ovat määrittäneet asiaratkaisun, josta toimivalta riippui. Yksi lisäperustelu tälle ratkaisulle voidaan löytää tähän asetukseen sisältyvien prosessisääntöjen rakenteesta, jota on tutkittava seuraavaksi.

2. Toimivaltaa koskevien asetuksen N:o 44/2001 prosessisäännösten yleinen rakenne

81. Yksi tärkeimmistä hyödyistä, joita asetuksesta N:o 44/2001 aiheutuu tuomioiden vapaalle liikkuvuudelle unionin sisällä, on periaate, jonka mukaan tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toimivallan puuttuminen ei ole peruste evätä sen antaman tuomion tunnustamista muissa kuin tämän asetuksen 34 ja 35 artiklassa tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa.[40] Tästä periaatteesta seuraa, että pääasiassa annettu tuomio voidaan tunnustaa, vaikka se on annettu kyseisen asetuksen II luvun välitöntä toimivaltaa koskevien yhteisten sääntöjen vastaisesti ja vaikka asianosaiset eivät ole käsitelleet toimivaltakysymystä millään tavoin.

82. Tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toimivallan tutkimisen kieltäminen merkitsee vastaavasti sitä, että rajoitetaan sen jäsenvaltion, missä tunnustamista pyydetään, tuomioistuimen valtaa tutkia omaa toimivaltaansa. Vaikka näet kansallinen tuomioistuin voi ratkaista vain oman toimivaltansa, koska asetuksessa N:o 44/2001 ei sallita sitä, että jonkin toisen jäsenvaltion tuomioistuin tutkii tuomioistuimen toimivallan,[41] tuomioistuimen antama ratkaisu sen omasta toimivallasta vaikuttaa väistämättä epäsuorasti unionin muiden tuomioistuinten toimivaltaan. Se, että tuomioistuin unionissa täyttää velvollisuutensa tutkia oman kansainvälisen toimivaltansa, merkitsee toisin sanoen väistämättä

39 — Korostettakoon tässä yhteydessä esimerkkinä, että komission huomautuksiin sisältyvä väite, jonka mukaan Ranskassa tuomion sitova vaikutus ”ei koske ainoastaan tuomion tuomiolauselmaa vaan ulottuu kaikkiin perusteluihin sisältyviin, tuomiolauselmaan erotuksetta liittyviin seikkoihin”, on paikkansapitämätön, kun otetaan huomioon Cour de cassationin viimeaikainen oikeuskäytäntö, sillä se hylkäsi 13.3.2009 pidetyssä täysistunnossa antamassaan tuomiossa teorian, joka koski ratkaisun kannalta välttämättömiä perusteluja, ja katsoi, että tuomion lainvoimaisuus ulottui vain tuomiolauselmassa annettuun ratkaisuun.

40 — Asiaa käsittelevä jäsenvaltion tuomioistuin voi vain tietyissä erityisen herkissä asioissa tutkia tuomion antaneen tuomioistuimen toimivallan. Se voi näet katsoa, että ulkomaisella tuomiolla ei ole lainkaan vaikutuksia, vain silloin, jos rikotaan toimivaltasääntöjä, jotka suojaavat vakuutuksenottajia tai kuluttajia, tai asetuksen N:o 44/2001 II luvun 6 jakson ”yksinomaista” toimivaltaa koskevia sääntöjä tietyillä aloilla, joita ovat esimerkiksi esineoikeus kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokrasopimus.

41 — Ks. vastaavasti Brysselin yleissopimuksen osalta em. asia Turner, tuomion 26 kohta.

sitä, että rajoitetaan muiden tuomioistuinten valtaa selvittää omaa toimivaltaansa. Unionin oikeuden yhtenäistä soveltamista koskeva perustavanlaatuinen vaatimus edellyttää sitä, että tämän rajoituksen laajuus määritetään yhtenäisesti ilman, että se voisi vaihdella lainvoiman ulottuvuutta koskevien kansallisten sääntöjen mukaan.

83. Tällainen perustelu voidaan mielestäni löytää asetuksen N:o 44/2001 35 artiklan 2 kohdasta, jossa säädetään niiden tilanteiden osalta, joissa tuomioistuin, jossa tunnustamista pyydetään, voi poikkeuksellisesti tutkia tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toimivallan, että tuomioistuin, jossa tunnustamista pyydetään, on sidottu niihin tosiseikkoihin, joihin tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on perustanut toimivaltansa. Tässä säännössä vahvistetaan siten etukäteen luottamus, joka ulkomaisen tuomioistuimen tosiseikkoja koskeville toteamuksille on annettava riippumatta siitä, annetaanko tuomiojäsenvaltion tai jäsenvaltion, missä tunnustamista pyydetään, prosessioikeudessa näille toteamuksille oikeusvoima.

84. Ehdottamani arviointi on lisäksi välttämätön tehokkaan oikeussuojan periaatteen kannalta.

3. Tehokkaan oikeussuojan periaate

85. Tehokkaan oikeussuojan periaate on unionin oikeuden yleinen oikeusperiaate, joka perustuu jäsenvaltioiden yhteiseen valtiosääntöperinteeseen ja on lisäksi vahvistettu Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuden ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen[42] 6 ja 13 artiklassa.

86. Tämä periaate on vahvistettu uudelleen Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa, ja tällä perusoikeuskirjalla on Lissabonin voimaantulon myötä SEU 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan ”sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksilla”.

87. Tämä merkitsee esimerkiksi sitä, että jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, joka on etukäteen laillisesti perustettu.

88. Se, että kiistettäisiin sitova vaikutus, joka liittyy sellaisen tuomioistuimen tuomioon, joka on ennen toimivaltansa tutkimista ratkaissut oikeuspaikkalausekkeen pätevyyttä ja ulottuvuutta koskevan kysymyksen, olisi ristiriidassa tämän periaatteen kanssa, koska siitä aiheutuisi vakava negatiivisen toimivaltaristiriidan vaara, joka johtaisi siihen, että oikeussuoja puuttuu kokonaan. Esimerkiksi siinä tapauksessa, että tuomioistuin toteaa, ettei sillä ole toimivaltaa sellaisen lausekkeen perusteella, jolla toimivalta annetaan jollekin toiselle tuomioistuimelle, myös viimeksi mainittu tuomioistuin voisi todeta, että sillä ei ole toimivaltaa, jos se pitäisi lauseketta pätemättömänä. Krones AG:n ja Gothaer ym:n puoltamaan näkemykseen, jonka mukaan ensin annetusta tuomiosta seuraisi ainoastaan, että tuomioistuinta, joka käsittelee asiaa myöhemmin, kiellettäisiin toteamasta, ettei sillä ole kansainvälistä toimivaltaa ”sillä perusteella, että asiaa ensin käsitelleen valtion tuomioistuin on toimivaltainen”, liittyy mielestäni myös sisäinen ristiriita, koska se velvoittaa ottamaan huomioon perustelut, joiden vuoksi tuomioistuin on todennut, ettei sillä ole toimivaltaa, vaikka siinä samanaikaisesti kiistetään, että näillä perusteluilla olisi mitään sitovia vaikutuksia.

89. Katson kaiken kaikkiaan, että asetuksen N:o 44/2001 tavoitteet ja tämän asetuksen menettelysäännösten yleinen rakenne sekä oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan edellyttävät sitä, että oikeuspaikkalausekkeen pätevyyteen ja ulottuvuuteen liittyvä arviointi on keskitettävä yhdelle ainoalle tuomioistuimelle unionissa ja että sen jäsenvaltion tuomioistuimella, missä tunnustamista pyydetään, säilyy tutkimisoikeus vain niissä tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa, joissa sillä on lupa tutkia

42 — Ks. mm. asia C-279/09, DEB, tuomio 22.12.2010 (Kok., s. I-13849, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toimivalta. Tästä seuraa, että sen jäsenvaltion tuomioistuinta, missä tunnustamista pyydetään, sitoo tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toteamus, vaikka se sisältyisi tuomion perusteluihin, riippumatta oikeusvoimasta, joka kansallisessa oikeudessa liittyy näihin perusteluihin.

90. Ratkaisu, jota ehdotan, ei ole mielestäni ristiriidassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kanssa, sillä se ei ole vielä antanut ratkaisua toimivaltaa koskevista päätöksistä.

91. Yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa Hoffmann, jossa se vastasi ennakkoratkaisukysymykseen, joka liittyi vaikutuksiin, joita Alankomaiden oikeusjärjestyksessä on saksalaisen tuomioistuimen antamalla elatusavun maksamista koskevalla tuomiolla, johon liittyy täytäntöönpanomääräys Alankomaissa, että ”tunnustetulla ulkomaalaisella tuomiolla – – on oltava lähtökohtaisesti valtiossa, missä tunnustamista pyydetään, samat vaikutukset kuin tuomiovaltiossa”,[43] vaikka se lievensi tätä pääsääntöä toteamuksella, jonka mukaan ”sellaisen ulkomaalaisen tuomion täytäntöönpanoa, johon liittyy täytäntöönpanomääräys sopimusvaltiossa – – ja joka on täytäntöönpantavissa tuomiovaltiossa, ei voida jatkaa valtiossa, missä täytäntöönpanoa pyydetään, jos tämän viimeksi mainitun valtion lainsäädännön mukaan täytäntöönpanoa ei voida suorittaa sellaisista syistä, jotka jäävät [Brysselin] yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle”.[44]

92. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi äskettäin edellä mainitussa asiassa Apostolides antamassaan tuomiossa, että ”vaikka tunnustamisesta on lähtökohtaisesti seurattava, että tuomioilla on sama sitovuus ja tehokkuus kuin niillä on jäsenvaltiossa, jossa ne on annettu – –, tuomiolle ei ole sitä täytäntöön pantaessa mitään syytä antaa oikeusvaikutuksia, joita sillä ei ole tuomiojäsenvaltiossa – –, tai vaikutuksia, joita ei olisi suoraan jäsenvaltiossa, jossa täytäntöönpanoa pyydetään, annetulla samankaltaisella tuomiolla”.[45]

93. Katson kuitenkin, että tätä oikeuskäytäntöä, jota sovelletaan sellaisten pääasiassa annettujen tuomioiden täytäntöönpanoon, jotka on täytäntöönpantava jokaisessa kansallisessa oikeusjärjestyksessä, jossa niiden tunnustamista pyydetään, ei voida soveltaa päätöksiin, joissa annetaan ratkaisu kansainvälisestä toimivallasta. Vaikka kansallisten oikeusjärjestysten heterogeenisyys on hyväksyttävä peruste ottaa huomioon ratkaisusta tuomiojäsenvaltiossa aiheutuneet vaikutukset muulla tavoin kuin muuttamalla ratkaisua siten, että otettaisiin huomioon vaikutukset, joita aiheutuisi tässä valtiossa tehdystä samankaltaisesta ratkaisusta, jos ratkaisulla on vaikutuksia, joita ei tunneta jäsenvaltiossa, missä tunnustamista pyydetään, sellaisten tuomioistuinten ratkaisut, jotka antavat ratkaisun kansainvälisestä toimivallastaan asetuksen N:o 44/2001 ja Luganon yleissopimuksen perustella, ovat homogeenisiä, joten niihin on sovellettava omaa järjestelmäänsä. Edellä esitetyistä syistä nämä välineet, joissa vahvistetaan toimivaltasäännöt, jotka ovat voimassa kaikkien jäsenvaltioiden tuomioistuinten osalta ja joiden tavoitteena on, että samassa asiassa annetaan vain yksi ratkaisu, jolla on kansainvälinen ulottuvuus, merkitsevät sitä, että on annettava sama ja yhtenäinen sitova vaikutus toimivaltaa koskeville päätöksille riippumatta oikeusvoimasta, joka näille ratkaisuille jäsenvaltioissa annetaan.

94. Vastaväitteet, joita Krones AG ja Gothaer ym. ovat esittäneet tästä sitovasta vaikutuksesta, eivät vakuuta.

43 — 11 kohta.

44 — 18 kohta.

45 — 66 kohta. Ks. myös asia C-139/10 Prism Investments, tuomio 13.10.2011 (Kok., s. I-9511, 38 kohta) ja asia C-92/12 PPU, Health Service Executive, tuomio 26.4.2012, 142 kohta).

95. Ensimmäinen vastaväite perustuu siihen, että asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 1 kohdassa ja Luganon yleissopimuksen 20 artiklan 1 kohdassa velvoitetaan jokainen asiaa käsittelevä tuomioistuin tutkimaan oma kansainvälinen toimivaltansa viran puolesta. Jos tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toteamukselle, joka koskee oikeuspaikkalausekkeen pätevyyttä ja ulottuvuutta, tunnustettaisiin sitova vaikutus, tällä estettäisiin sellaisen jäsenvaltion tuomioistuinta, missä tunnustamista pyydetään, tekemästä tätä tutkimusta.

96. Vaikka tämä havainto on mielestäni paikkansapitävä, en tee siitä samoja päätelmiä kuin Krones AG ja Gothaer ym. Asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 1 kohta on säännös, jolla suojataan vastaajaa, jonka kotipaikka on unionissa ja jolla on oikeus unionin oikeuteen perustuviin toimivaltasääntöihin. Ensin mainitun tuomioistuimen, jonka tehtävänä on soveltaa kyseisiä sääntöjä, toimenpiteellä taataan kuitenkin hänen oikeutensa kunnioittaminen ja tehdään unionin jonkin toisen tuomioistuimen toimenpide tarpeettomaksi. Lisäksi on tärkeää huomauttaa, että jos tuomion antaneen tuomioistuimen toteamus, joka liittyy oikeuspaikkalausekkeen pätevyyteen ja ulottuvuuteen, olisi otettu sen tuomion tuomiolauselmaan, se olisi sitonut tuomioistuinta, jossa tuomion tunnustamiseen vedotaan.

97. Jälkimmäinen vastaväite, joka perustuu siihen, että tunnustamisen epäämisellä asetuksen N:o 44/2001 34 ja 35 artiklan nojalla ei olisi merkitystä toimivallan puuttumisesta tehdyn päätöksen kannalta, ei myöskään vakuuta. Vaikuttaa näet siltä, että siitä lähtien, kun toimivallan puuttumisesta tehtäville päätöksille tunnustettu vaikutus ei ole pelkästään negatiivinen, tunnustamisen epäämisellä on oikeudellisia seurauksia. Jos siis esimerkiksi belgialainen tuomioistuin, joka on käsitellyt Saksassa sijaitsevan kiinteistön vuokralleantajan nostamaa vuokranmaksukannetta, olisi todennut, ettei sillä ole toimivaltaa, sen jälkeen, kun se on todennut päteväksi vuokrasopimuksen sellaisen lausekkeen, jolla toimivalta on annettu Islannin tuomioistuimille, saksalaisen tuomioistuimen, jonka pitäisi antaa liitännäinen ratkaisu belgialaisen päätöksen tunnustamisesta, pitäisi kieltäytyä tunnustamasta tätä päätöstä asetuksen N:o 44/2001 35 artiklan 3 kohdan ja 22 artiklan 1 kohdan nojalla.

98. Näistä syistä ehdotan, että kolmanteen kysymykseen vastattaisiin, että asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa on tulkittava siten, että jos tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on todennut, ettei sillä ole toimivaltaa, sen jälkeen, kun se on ensin antanut päätöksensä perusteluissa ratkaisun oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä ja ulottuvuudesta, tämä toteamus sitoo sellaisen jäsenvaltion tuomioistuinta, missä tunnustamista pyydetään, riippumatta oikeusvoimasta, joka sille annetaan tuomiojäsenvaltion tai sen jäsenvaltion lainsäädännössä, missä tunnustamista pyydetään, lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa tämän asetuksen 35 artiklan 3 kohdassa sallitaan tämän tuomioistuimen tutkivan tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toimivallan.

V Ratkaisuehdotus

99. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Landgericht Bremenin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen N:o 44/2001 32 ja 33 artiklaa on tulkittava siten, että

— asetuksen N:o 44/2011 käsitteen ”tuomio” soveltamisalaan kuuluu päätös, jolla jäsenvaltion tuomioistuin antaa ratkaisun kansainvälisestä toimivallastaan, riippumatta siitä, toteaako se, että sillä on toimivaltaa, vai toteaako se, että sillä ei ole toimivaltaa, vaikka tätä päätöstä pidettäisiin ”tutkimisedellytysten täyttymisestä tehtynä päätöksenä” sen jäsenvaltion oikeudessa, missä tunnustamista pyydetään, ja

— jos tuomiojäsenvaltion tuomioistuin on todennut, ettei sillä ole toimivaltaa, sen jälkeen, kun se on ensin antanut päätöksensä perusteluissa ratkaisun oikeuspaikkalausekkeen pätevyydestä ja ulottuvuudesta, tämä toteamus sitoo sellaisen jäsenvaltion tuomioistuinta, missä tunnustamista pyydetään, riippumatta oikeusvoimasta, joka sille annetaan tuomiojäsenvaltion tai sen jäsenvaltion lainsäädännössä, missä tunnustamista pyydetään, lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa asetuksen N:o 44/2001 35 artiklan 3 kohdassa sallitaan tämän tuomioistuimen tutkivan tuomiojäsenvaltion tuomioistuimen toimivallan.